

اعلامیه در باره ی حقوق و مسئولیت افراد، گروه ها و سازمان های اجتماعی برای پیشبرد و حمایت از حقوق بشر و آزادی های اساسی شناخته شده ی جهانی

نویسنده: سازمان ملل متحد
تاریخ انتشار: مارس ۸، ۱۹۹۸
نوع متن: قوانین بین الملل
مجمع عمومی،

با تأکید مجدد بر اهمیتی که تحقق اهداف و اصول مندرج در منشور ملل متحد برای پیشبرد و حمایت از تمامی حقوق بشر و تمامی آزادهای اساسی برای همگان، در همه ی کشورهای جهان دارد،

با توجه به قطعنامه ۱۹۹۸/۷ کمیسیون حقوق بشر، به تاریخ ۳ آوریل ۱۹۹۸، نگاه کنید به

A ، بخش II ، فصل (E/1998/23) سند رسمی شورای اقتصادی و اجتماعی، ۱۹۹۸، ضمیمه شماره ۳

که کمیسیون در آن مفاد طرح اعلامیه در باره ی حقوق و مسئولیت افراد، گروه ها و سازمان های اجتماعی را در پیشبرد و حمایت از حقوق بشر و آزادهای اساسی شناخته شده ی جهانی، تصویب کرده است،

نیز با توجه به قطعنامه ی ۱۹۹۸/۳۳ شورای اقتصادی و اجتماعی، به تاریخ ۳۰ ژوئیه ۱۹۹۸، که شورا در آن طرح تصویب اعلامیه را به مجمع عمومی توصیه کرده است،

با علم به اهمیتی که تصویب طرح اعلامیه همزمان با پنجاهمین سالگرد اعلامیه ی جهانی حقوق

بشر پیدا میکند، قطعنامه (217 A III)

۱ - اعلامیه در باره ی حقوق و مسئولیت افراد ، گروه ها و سازمان های اجتماعی برای پیشبرد و حمایت از حقوق بشر و آزادی های اساسی شناخته شده در جهانی را تصویب میکند که در ضمیمه ی قطعنامه ی حاضر آمده است،

۲ - حکومت ها، سازمان ها و تشکیلات ملل متحد و سازمان های میان - حکومتی و غیر دولتی را دعوت میکند تا به کوشش خود برای انتشار اعلامیه و ارتقاء احترام و تفهیم آن در سطح جهانی بپردازند و از دبیر کل میخواهد ترتیب گنجاندن متن اعلامیه را در چاپ آینده ی نشریه

حقوق بشر: مجموعه‌ی اسناد بین‌المللی بدهد.

ضمیمه

اعلامیه در باره‌ی حقوق و مسئولیت افراد، گروه‌ها و سازمان‌های اجتماعی برای پیشبرد و حمایت از حقوق بشر و آزادهای اساسی شناخته شده‌ی جهانی

با تأیید مجدد اهمیتی که تحقق اهداف و اصول مندرج در منشور ملل متحد برای پیشبرد و حمایت از تمامی حقوق بشر و تمامی آزادهای اساسی برای همگان، در همه‌ی کشورهای جهان دارد،

نیز با تأکید مجدد بر اهمیت اعلامیه جهانی حقوق بشر و میثاق‌های بین‌المللی مربوط به حقوق بشر، قطعنامه (2200 A XXI) ضمیمه. به عنوان عناصر بنیادی کوشش‌های بین‌المللی برای پیشبرد رعایت واقعی حقوق بشر و آزادهای اساسی در سطح جهانی، همین‌طور اهمیت دیگر اسناد مربوط به حقوق بشر که توسط دوایر و سازمان‌های ملل متحد تصویب شده‌اند، و نیز اهمیت اسناد مصوبه در سطح منطقه‌ای،

با تأکید بر این که اعضای جامعه‌ی بین‌الملل باید، با هم یا جداگانه، وظیفه رسمی خود را در بهبود و تشویق رعایت حقوق بشر و آزادهای اساسی برای همگان بدون هیچ تمایزی انجام دهند، به ویژه تمایز مبتنی بر نژاد، رنگ، جنس، زبان، مذهب، عقیده، سیاسی یا غیر آن، منشأ ملی یا اجتماعی، دارایی، تولد یا هر وضعیت دیگر، و به ویژه با تأکید بر اهمیت همکاری آن‌ها در سطح بین‌المللی برای انجام این وظیفه بر طبق منشور،

با تقدیر از نقش مهمی که همکاری بین‌المللی و سهم ارزشمندی که افراد، گروه‌ها و انجمن‌ها در حذف مؤثر هرگونه نقض حقوق بشر و آزادهای اساسی مردم و اشخاص دارند، به ویژه نقض کامل، آشکار یا مستمر، همچون آن‌هایی که از آپارتاید ناشی میشوند، هر شکلی از تبعیض نژادی، استعمار، سلطه یا اشغال بیگانه، تجاوز یا تهدید علیه حاکمیت ملی، وحدت ملی یا تمامیت ارضی، نیز نفی حقوق خلق‌ها برای تعیین سرنوشت و حق مردم برای اعمال تمام و کمال حاکمیت بر ثروت‌ها و منابع خود،

با توجه به پیوندهایی که میان صلح و امنیت بین‌المللی وجود دارد، از یک سو، و بهره‌مندی از حقوق بشر و آزادهای اساسی از سوی دیگر، و با علم به این که فقدان صلح و امنیت بین‌المللی نمیتواند توجیه‌گر عدم رعایت این حقوق و آزادهای باشد،

با تأیید مجدد این که تمامی حقوق بشر و تمامی آزادهای اساسی، جهانی، تجزیه‌ناپذیر، وابسته به هم و جدا نشدنی‌اند، ضروری است که نحوه‌ی پیشبرد و تحقق‌شان عادلانه و هماهنگ باشد به طوری که خدشه‌ای به تحقق هیچ‌یک از این حقوق و آزادی‌ها وارد نشود.

با تأکید بر این که مسئولیت در درجه نخست با دولت است و وظیفه ی اوست که حقوق بشر و آزادهای اساسی را پاس بدارد و تعالی بخشد،

با علم به این که افراد، گروه ها و انجمن ها حق و وظیفه دارند که احترام به حقوق بشر و آزادهای اساسی را گسترش دهند و در سطح ملی و بین المللی بشناسانند،

اعلام مینماید:

ماده نخست

هر کس حق دارد به تنهایی یا به اتفاق دیگران به حفظ و تحقق حقوق بشر و آزادهای اساسی در سطح ملی و بین المللی یاری رساند.

ماده ۲

۱ - اساساً، هر دولتی مسئول و موظف است به پشتیبانی، صیانت و عملی ساختن تمامی حقوق بشر و همه ی آزادهای اساسی، به ویژه با اتخاذ تدابیر لازم جهت ایجاد شرایط اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و غیر آن، و نیز تضمین های حقوقی مطلوب برای این که همه ی افراد متناسب به قلمروی قضایاش بتوانند، به تنهایی یا به اتفاق دیگران، از تمامی حقوق و آزادهای بهره مند شوند.

۲ - هر دولتی تدابیر قانونی، اداری و غیر آن که برای تأمین ضمانت مؤثر از حقوق و آزادهای مورد نظر در اعلامیه ی حاضر لازم است، اتخاذ میکند.

ماده ۳

مواد حقوقی کشوری که با منشور ملل متحد و دیگر تعهدات بین المللی دولت در زمینه ی حقوق بشر و آزادهای اساسی هماهنگ اند، چهارچوبی قضایی به دست مینهند برای به کار بستن و اجرای حقوق بشر و آزادهای اساسی، نیز برای تمامی فعالیت های مورد نظر در اعلامیه ی حاضر که هدفشان پشتیبانی، حمایت و تحقق واقعی این حقوق و آزادهاست.

ماده ۴

هیچ يك از مواد اعلامیه ی حاضر را نمیتوان چنان تفسیر کرد که به اهداف و اصول اعلام شده در منشور ملل متحد خدشه وارد آورد یا مخالف آن ها باشد یا محدودیتی برای مواد اعلامیه ی جهانی حقوق بشر، پیمان های بین المللی مربوط به حقوق بشر و دیگر اسناد و تعهدات بین المللی لازم الاجرا در این زمینه ایجاد کند، یا آن ها را نقض نماید.

ماده ۵

برای پیشبرد و محافظت از حقوق بشر و آزادهای اساسی، هر کسی حق دارد، به تنهایی یا به اتفاق دیگران، در مقیاس ملی یا بین المللی:

الف) به طور مسالمت آمیز گرد هم آید و اجتماع کند؛

ب) سازمان ها، انجمن ها یا گروه های غیر دولتی تشکیل دهد؛

ج) با سازمان های غیر دولتی یا میان-حکومتی (intergovernmental) ارتباط برقرار کند.

ماده ۶

هر کس، به تنهایی یا به اتفاق دیگران، حق دارد:

الف) اطلاعات در باره ی تمامی حقوق بشر و همه ی آزادهای اساسی را داشته باشد، جستجو کند، به دست آورد، دریافت کند و نگهدارد، به ویژه به اطلاعات مربوط به چگونگی تنفیذ این حقوق و آزادهای در نظام قانونگذاری، قضایی یا اداری کشور دسترسی داشته باشد.

ب) به موجب اسناد بین المللی مربوط به حقوق بشر و دیگر اسناد بین المللی قابل اجرا، تمامی حقوق بشر و آزادهای اساسی را به چاپ سپارد، به دیگری انتقال دهد یا اندیشه ها، اطلاعات و دانستنها در باره ی حقوق بشر و آزادهای اساسی را آزادانه انتشار دهد.

ج) تمامی حقوق بشر و همه ی آزادهای اساسی را، چه به لحاظ حقوقی و چه در عمل، مطالعه کند، مورد بحث قرار دهد، و رعایت شدن آن ها را بسنجد و ارزیابی کند، و از این راه یا راههای مناسب

دیگر توجه عموم را به موضوع جلب نماید.

ماده ۷

هرکسی، به تنهایی یا به اتفاق دیگران، حق دارد اصول و اندیشه های نوینی در زمینه ی حقوق بشر فراهم آورد و در باره اش به بحث پردازد و به رسمیت یافتن آن یاری دهد.

ماده ۸

۱ - هر کسی، به تنهایی یا به اتفاق دیگران، حق دارد بر پایه ی عدم تبعیض، در حکومت و مدیریت امور کشور خود به نحوی مؤثر شرکت کند.

۲ - این حق، به ویژه، به تنهایی یا به اتفاق دیگران شامل حق انتقاد و ارائه پیشنهاد به سازمان ها و نهادهای دولت، و همین طور به سازمان هایی است که به مسائل عمومی رسیدگی میکنند، (انتقاد و ارائه پیشنهاد) برای بهبود کارکردشان و نشان دادن ابعاد گوناگون کار آنها که ممکن است مخل یا مانع پیشبرد، حفظ و تحقق حقوق بشر و آزادهای اساسی شوند.

ماده ۹

۱ - در کار برد حقوق بشر و آزادهای اساسی و همین طور حق پیشبرد و پاسداری از حقوق بشر که در اعلامیه حاضر مورد نظر است، هر کسی حق دارد، به تنهایی یا به اتفاق دیگران، از پشتیبانی مؤثری برخوردار باشد و در صورت نقض این حقوق، مورد حمایت قرار گیرد.

۲ - بدین منظور، هر کسی که حقوق و آزادهایش نقض شود، حق دارد شخصاً یا با واسطه نماینده ای که قانون مجاز شمرده، شکایت کند و خواهان رسیدگی سریع در دادگاهی علنی توسط مقام قضایی یا دیگر مقام مستقل، بطرف و با صلاحیتی شود که از طرف قانون معین شده است، و هرگاه به حقوق و آزادهای او تجاوز شده، از این مقام حکمی بر طبق قانون به دست آورد که زیان او را ترمیم و نیز جبران خسارت کند، بعلاوه، این تصمیم و حکم احتمالی، بدون تأخیر زیاد اجرا شود.

۳ - به همین منظور، هر کسی حق دارد، به تنهایی یا به اتفاق دیگران، به ویژه:

الف) به سیاست و عمل کارمندان و سازمان های دولت، چنانچه حقوق بشر و آزادهای اساسی را نقض کرده اند، از راه جمع آوری امضا یا راه های مناسب دیگر، نزد مقامات قضایی، اداری یا تقنینی صلاحیت دار کشور یا هر مقام صلاحیت دار دیگر که طبق نظام قضایی کشور به وجود آمده و باید

بدون تأخیر بیش از اندازه تصمیم خود را اعلام کند، شکایت برد؛

ب) در جلسه های دادرسی، اقامه دعوا و محاکمه علنی شرکت کند تا در باره ی هماهنگی آن با قوانین کشوری و وظایف و تعهدات بین المللی قابل اجرا داوری کند؛

ج) برای دفاع از حقوق بشر و آزادهای اساسی، کمک حقوقی حرفه ای مناسب و یا مشاوره و پشتیبانی لازم ارائه و در اختیار بگذارد.

۴ - به همین منظور و طبق آیین های دادرسی و اسناد کارای بین المللی، هر کس حق دارد به تنهایی یا به اتفاق دیگران، بدون قید و شرط به سازمان های بین المللی که دارای صلاحیت عام یا خاص اند، مراجعه کند و اطلاعات مربوط به حقوق بشر را دریافت کرده و واریسی کند، و با این سازمان ها آزادانه ارتباط داشته باشد.

۵ - دولت، هرگاه بر پایه ی دلایلی گمان رود که حقوق بشر و آزادهای اساسی در سرزمینی که حوزه ی قضایی اوست نقض شده است، باید تحقیقاتی سریع و بظرفانه انجام دهد یا مراقبت نماید که روند رسیدگی به پرونده به جریان افتد.

ماده ۱۰

هیچ کس نباید با فعل یا ترك فعل، زمانی که اوضاع و احوال مطلبد، در نقض حقوق بشر و آزادهای اساسی مشارکت ورزد، و هیچ کس نباید به خاطر امتناع از آسیب رساندن به این حقوق و آزادهای مجازات یا دل نگران شود.

ماده ۱۱

هر کسی حق دارد، به تنهایی یا به اتفاق دیگران، بر طبق قانون به کار یا حرفه ی خویش بپردازد. کسی که توسط حرفه یا کارش امکان آسیب رساندن به شأن انسان، به حقوق بشر و به آزادهای اساسی را دارد، باید این حقوق و آزادهای را محترم شمارد و خود را با موازین کشوری یا جهانی متناسب با رفتار یا اخلاق حرفه ای وفق دهد.

ماده ۱۲

۱ - هر کس حق دارد، به تنهایی یا به اتفاق دیگران، در فعالیت های مسالمت آمیز برای مبارزه علیه

نقض حقوق بشر و آزادهای اساسی شرکت کند.

۲ - دولت، تمامی تدابیر لازم را اتخاذ میکند برای اطمینان از این که مقامات رسمی صلاحیت دار، هر فرد را، به تنهایی یا به اتفاق دیگران، در چهارچوب کاربست قانونی حقوق مورد نظر در این اعلامیه، در برابر هرنوع خشونت، تهدید، انتقام، تبعیض آشکار و پنهان، فشار یا هر اقدام خود سرانه دیگر، حمایت کنند.

۳ - به همین خاطر، هرکس حق دارد، به تنهایی یا به اتفاق دیگران، از طرف قوانین کشوری به نحو مؤثری مورد حمایت قرار گیرد، زمانی که از راه های مسالمت آمیز علیه فعالیت ها و اعمال، از جمله آن جا که ناشی از قصور مربوط به دولت است و منجر به نقض حقوق بشر و آزادهای اساسی میشود، و همین طور علیه اعمال خشن گروه ها و افراد که عملی ساختن حقوق بشر و آزادهای اساسی را به خطر میاندازند، واکنش نشان دهد.

ماده ۱۳

هر کس حق دارد، به تنهایی یا به اتفاق دیگران، از راه های مسالمت آمیز طبق ماده ی ۳ اعلامیه ی حاضر، به ویژه به منظور پیشبرد و حمایت از حقوق بشر و آزادی های اساسی در پی جمع آوری، دریافت و به کار بردن منابع مالی باشد.

ماده ۱۴

۱ - بر عهده ی دولت است که تدابیر خاصی در زمینه قانون گذاری، قضایی، اداری یا غیر آن اتخاذ کند تا همه ی افراد متعلق به حوزه ی قضایاش را به حقوق مدنی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگشان آشنا سازد.

۲ - این تدابیر باید به ویژه مشتمل باشد بر:

الف) چاپخش و در دسترس بودن گسترده ی متن های قانونی و مقررات کشوری و اسناد پایه ای بین المللی مربوط به حقوق بشر؛

ب) در شرایطی برابر، دسترسی داشتن کامل به اسناد بین المللی در زمینه ی حقوق بشر، نیز گزارش های دوره ای دولت به سازمان هایی که به عنوان ابزارهای بین المللی مربوط به حقوق بشر به وجود آمده اند و خود در آن ها عضویت دارند، و همین طور جمع بندهای تحلیلی از بررسی این گزارش ها و گزارش های رسمی این سازمان ها.

۳ - دولت، زمانی که لازم است، ایجاد و گسترش دیگر نهادهای ملی مستقل را در سطح تمامی سرزمینی که حوزه ی قضایی اوست، برای پیشبرد و حمایت از حقوق بشر و آزادهای بنیادی تشویق و پشتیبانی میکند. حال از طریق نهاد میانجی باشد یا کمیسیون حقوق بشر یا نهاد کشوری، یکسره از نوع دیگر.

ماده ۱۵

دولت موظف است، آموزش حقوق بشر و آزادهای اساسی را در همه ی سطوح آموزشی، پیش برد و تسهیل نماید، و اطمینان یابد که تمام کسانی که عهده دار آموزش وکلا، مسؤلان اجرای قوانین، پرسنل نیروهای مسلح و مأموران پست های دولتی هستند، در برنامه های آموزشی خود مواد خاص یادگیری حقوق بشر را وارد کنند.

ماده ۱۶

افراد، سازمان های غیر دولتی و نهادهای صلاحیت دار، نقش مهمی در جلب توجه بیش از پیش مردم به مسائل مربوط به تمامی حقوق بشر و همه ی آزادهای اساسی دارند، به ویژه در چهارچوب فعالیت های آموزشی، پرورشی و تحقیقات در این زمینه ها به منظور تقویت بیشتر، به خصوص، تفاهم، رواداری، صلح و مناسبات دوستانه میان ملت ها و هم چنین میان همه ی گروه های نژادی و مذهبی ضمن در نظر داشتن گوناگونی جوامع و همبودهایی که در آن فعالیت میکنند.

ماده ۱۷

هرکس، به تنهایی یا به اتفاق دیگران، در کاربرد حقوق و آزادهای مورد نظر در این اعلامیه، فقط آن محدودیتی را دارد که مبتنی بر الزامهای موجود بین المللیست و از طریق قانون منحصرأ با هدف تأمین به رسمیت شناختن و احترام به حقوق و آزادهای دیگری مقرر شده و برای پاسخگویی به نیازهای عادلانه ی اخلاقی، نظم عمومی و بهزیستی همگانی است.

ماده ۱۸

۱ - هرکس در برابر جامعه و در بطن آن، که تنها چهارچوبست که شکوفایی همه جانبه و آزاد فردیت

او را میسر مسازد، تکالیفی بر عهده دارد.

۲ - افراد، گروه ها، نهادها و سازمان های غیر دولتی، آن جا که سخن از پاسداری از دموکراسی، پیشبرد حقوق بشر و آزادهای اساسی و نیز بهبود و پیشرفت جوامع، نهادها و روندهای دموکراتیک مرود، نقش و مسؤلیت مهمی بر عهده دارند.

۳ - افراد، گروه ها، نهادها و سازمان های غیر دولتی نیز نقش و مسؤلیت مهمی بر عهده دارند آن جا که سخن از كمك، بسته به موقعیت، پیشبرد حق هر کس به برخورداری از نظم اجتماعی و بین‌المللیست که به یمن آن، حقوق و آزادهای یاد شده در اعلامیه جهانی حقوق بشر و دیگر اسناد مربوط به حقوق بشر متوانند به تمامی متحقق گردند.

ماده ۱۹

هیچ يك از مواد اعلامیه ی حاضر را نمیتوان طوری تفسیر کرد که به يك فرد، گروه یا سازمان اجتماعی، یا به يك دولت حق فعالیت یا انجام عملی را بدهد که هدف اش از میان بردن حقوق و آزادهای مورد نظر در این اعلامیه است.

ماده ۲۰

هیچ يك از مواد اعلامیه ی حاضر را نمیتوان طوری تفسیر کرد که دولت ها را مجاز به تشویق یا حمایت از فعالیت های افراد، گروه ها، نهادها یا سازمان های غیر دولتی در مخالفت با مفاد منشور ملل متحد کند.